

. **SANCTI ADONIS**
VIENNENSIS ARCHIEPISCOPI

MARTYROLOGIUM

AD. MSS. EXEMPLARIA RECENSITUM

Opera et studio HERIBERTI ROSWEIDI Ultrajectini societatis Jesu theologi.

PRECEDIT

VETUS ROMANUM MARTYROLOGIUM

OPERI SUO AB ADONE PRÆMISSUM.

(Ex Bibliotheca Patrum maxima.)

EPISTOLA DEDICATORIA.

S. D. N.

PAULO V PONTIFICI MAXIMO

BEATITATEM PP.

Romam redit, sanctissime Pater, quod Romæ olim conceptum, quod Roma profectum, quod Romam ad originis suæ sedem anhelabat Vetus, id est Romanum Martyrologium : quod prædecessores vestri summa cura in Urbe collectum, singulari fide conscriptum, maximo beneficio in Romani orbis diœceses transmissum. Et vero redit ad solem radius, ad fontem rivulus, ad stipitem ramus, ad cœlum sidus. Romam redit, ubi apostolicæ sedis cardo et caput vertitur; ubi veritatis origo, fidei caput, cœlestis Magistri doctrina servatur; ubi pietatis viget schola, ubi apostolorum fulget metropolis; ubi clarissime mundi lampades, Petrus et Paulus, lucent (Anacl. 1, *epist.* 3; Cypr. *de Unit. Ecc.*; Sozom. l. III c. 7. Chrysost. *hom.* 31, *in VII Rom.*).

Ad eum redit a cujus olim prædecessoribus, ipso nascentis Ecclesiæ exordio, originem duxit : a Clemente, inquam, I, Romano pontifice, qui primus regionatim notarios distribuit, quigesta martyrum sollicite et curiose, per suam quisque regionem, perquirerent. Inde Anteros diligenter perquisita in ecclesiastica tabularia retulit. Post Fabianus majorem quoque curam adhibuit ne quid simulata fide irreperet, perspicaces fidosque cibus diaconorum oculos notariis adjungendo. Quo quidem munere fortia sanctorum facta colligendi, ut nihil antiquius apud sanctæ Romanæ Ecclesiæ præsules fuit, ita nihil præclarius suscipi potuit, quam eorum memoriam posteritati commendare, quorum animas in cœlum receptas, et Dei fruitione beatas loquuntur miracula, votivæ testantur tabulæ, ut non tam pie id credere, quam verissime profiteri possimus. Habent enim nescio quam vim ad excitandum vel augendum in mentibus fidelium internæ religionis ardorem, ut præclare olim divus Leo scripserit (Leo, *serm.* de *S. Laur.*; Ambros. *serm.* 39, de *Nazario et Celso*). Ad erudiendum Dei populum, nullorum est utilior forma quam martyrum eloquentia : facilis ad exhortandum sit ratio, efficax ad suadendum, validiora tamen sunt exempla quam verba : et plenius est opere docere quam voce. Habent et robur vel maximum ad majorum fidem pectoribus primitus inserendam, tenacius. Magni, inquit magnus Ambrosius, periculi res est, si post prophetarum oracula, post apostolorum testimonia, post martyrum vulnera, veterem fidem quasi novellam discutere præsumas; et post tam manifestos duces, in errore permanes : et post morientium sudores, otiosa disputatione contendas. Quodsi

olim illustris fidei athleta Athanasius, ingens sibi lucrum et utilitatem duxit, quod unius recordaretur Antonii; quas fidei flammæ, quos virtutum igniculos in hominum animis excitabunt tot martyrum trabeatæ, tot purpuratæ, tot russatæturmæ, sub unius fidei rutilanti flammula militantes, et diversis victoriæ coronis insignitæ? tot confessorum, tot virginum prætextata agmina, in diversas cohortes tributa, diversosque virtutum manipulos cum exultatione circumferentia?

Inde factum, ut cum Acta martyrum tanta cura et diligentia perquisita, per notarios sanctæ Romanæ Ecclesiæ conscripta, per diaconos cognita, ac demum per ipsos, Romanos pontifices probata, atque in Ecclesiæ archivis recondita, in immensum excrescerent, breve ex iisdem Martyrologium conficeret, quod dies tantum et locus passionis, ut habet S. Gregorius, notaretur; atque ita facilius eorum memoria sacris ditptychis insereretur, et eorundem in Missariis solemnibus commemoratio fieret. Quod quidem Martyrologium Viennensis archiepiscopus Ado, cum Ravennæ ecclesiasticis, ut credo, negotiis occupatus versaretur, a sancto quodam episcopo nactus, qui id a Romano pontifice acceperat, suo Martyrologio præfigendum duxit; ejus videlicet memor, quod ab Innocentio I olim scriptum: (Innoc. I, *epist.* 25, *ad synodum Chalced.*, apud August., *epist.*). Ut inde sumerent cæteræ ecclesiæ, velut de natali suo fonte aquæ cunctæ procederent, et per diversas totius mundi regiones puri capitis incorruptæ remanerent.

Fero nunc ad Sanctitatem Vestram Vetus hoc Romanorum Martyrologium, quod Gregorius pontifex maximus ad Eulogium Alexandrinum episcopum scribens, per orbem universum dispersum et optavit et credidit. Fero quod Ado annis abhinc octingentis tanti fecit, ut venerabile et perantiquum duxerit, sibique velut prima operis sui lineamenta adumbrata proposuerit, quod suis rursus coloribus pingeret, lucis splendore illustraret. Fero quod ad hunc usque diem latuit: cujus desiderio tantopere flagrabat cardinalis Baronius, ut animi sui testes tabulas exstare voluit, quibus editorem excitaret, et gratiam ante beneficium reponeret. Hoc igitur Martyrologium fidentius ad Sanctitatem Vestram defero, quanto plurium gravissimorum virorum patrocinio comitatum venit.

Adjunxi ipsius Adonis Viennensis archiepiscopi Martyrologium, ea fide cura que recensitum, ut affirmare non verear parum id a calamo menteque auctoris abesse. Intererat profecto Reipublicæ Christianæ ne quid magni viri titulo legeretur quod ipsius non esset, ne quid corruptum ejus nomine circumferretur, aliena assutum manu; ne viri auctoritatem secuta posteritas, erroris funiculos necteret; ne quoque Adoni quidquam abjudicaretur, cui certissimum ab unanimi codicum suffragio testimonium esset. Id olim tanti fecit Aloysius Lipomanus Veronensis primum episcopus, inde Bergomensis, vir gravissimus, et concilii Tridentini cum collegis præses, ut auro contra charum duxerit.

Hæc igitur omnia ad Romanam sedem defero, sanctissime Pater, ad cujus olim insessorem Theodorum papam Africani Patres sua detulere; magnum utique et indeficientem omnibus Christianis fluentia redundantem apud apostolicam sedem consistere fontem, nihil ambigentes. De quo rivuli prodeunt, affluenter, universum largissime irrigantes orbem Christianorum. Cui etiam in honorem beatissimi Petri Patrum decreta peculiarem omnem decrevere reverentiam, in requirendis Dei rebus. Quæ omnino et sollicite debent, maxime vero justoque ab ipso præsulum examinari vertice apostolico: cujus vetusta sollicitudo est tam mala damnare, quam probare laudanda.

Accipe igitur, Sanctissime Pater, has primas sanctorum primitias; et ut olim Pauli I beneficio sacra sanctorum lipsana, collapsis vetustate cœmeteriis, per titulos, diaconias et monasteria fuere distributa, ut aris honorarentur, ornarentur memoriis, ita Pauli V beneficium loquatur posteritas, quod latentes sanctorum vitæ in apertum producantur, et lucem aspiciant. Ita voveo:

Sanctitati Vestræ devotus Filius.

HERIBERTUS ROSWEYDUS S. J.

LECTORI SALUTEM.

Vetus hoc Romanum Martyrologium expressi ex codice mss. Pantaleonis quæ Coloniae e D. Benedicti familia celebris abbatia est, quem mihi perbenigne Carthusia Coloniensis submitit. Præfixum hoc erat Adonis Martyrologio, cui Ado ipse olim præfixerat, uti testatur ejus præfatio. Ex eo codice Jacobus Mosander, Carthusiæ Coloniensis religiosus, ante annos aliquot Adonis Martyrologium expressit, omisso hoc veteri Romano Martyrologio; magno tamen ejus in doctorum virorum animis relicto desiderio.

Etsi duos codices mss. Martyrologii Adonis habuerim (de quibus dicam ad ipsum Adonem), in solo tamen hoc tertio S. Pantaleonis, vetus hoc Romanum Martyrologium comparuit. Quare sicubi error aliquis irrepserit, memineris quam difficile sit ex unius codicis fide, quæ subinde vacillat, fidelissime omnia exprimere. Operam certe dedi ut quam maxima fide haberes omnia. Hinc paucula, quæ videntur ab exscriptore inserta, quod Adoni desint, qui veteris hujus Martyrologii vestigiis semper insistit, virgula notavi et in margine monui Adoni ea

deesse. Et quidem inserta illa fere Coloniam, ubi A liber hic scriptus erat, et vicina loca spectant. Eorum rationem hic in notationibus invenies.

Enimvero vetus hoc Romanum Martyrologium, fontem esse omnium aliorum Martyrologiorum, qui vel leviter inspexerit, non dubitabit asserere. Ado certe ex hoc fonte suas aquas derivavit. Et ut fontis latex ab origine sua recedens sensim augetur, et in rivum aquis undique confluentibus abit: idem factum huic Martyrologio: quod nunc a Beda, nunc ab Usuardo, nunc ab Adone, nunc ab aliis paulatim increvit. Licebit nunc ad fontem digitum semper intendere. Eo enim sine caput fontis, quod hactenus latebat, in apertum produxi.

Tertullianus, de Corona militis, cap. 13.

Coronatur et vulgus, nunc ex principium pro-

prietatum exultatione, nunc ex municipalium solemnitate proprietate: et est omnis publicæ lætitiæ luxuria captatrix. Sed tu peregrinus es mundi hujus, civis supernæ Hierusalem. Noster, inquit, municipatus in cœlis (*Philip. III*). Habes tuos census, tuos fastos; nihil tibi cum gaudiis sæculi.

Cyprianus, epistola 37.

Dies eorum, quibus excedunt, adnotate, ut commemorationes eorum inter memorias martyrum celebrare possimus.

Augustinus, lib. xx, contra Faustum, cap. 31

Populus Christianus memorias martyrum religiosa solemnitate concelebrat, et ad excitandam imitationem, et ut meritis eorum consocietur, atque orationibus adjuvetur.

DE HOC VETERI ROMANO MARTYROLOGIO ELOGIA

Gregorius papa ad Eulogium, episcopum Alexandrinum, epist. 29, lib. VII, ind. 1.

Nos pene omnium martyrum, distinctis per dies singulos passionibus, collecta in uno codice nomina habemus, atque quotidianis diebus in eorum veneratione Missarum solemnia agimus: non tamen in eodem volumine, quis qualiter sit passus, indicatur; sed tantummodo locus et dies passionis ponitur. Unde fit ut multi ex diversis terris atque provinciis per dies (ut prædixi) singulos cognoscantur martyrio coronati. Se hæc habere vos beatissimos credimus.

Baronius in prolegomenis ad Martyrologium Romanum, cap. 8.

Hoc ipsum simplex absque alio additamento Romanum Martyrologium, idemque perbreve, in quo tantum nomina martyrum, locus, ac dies passionis positi haberentur, est illud ipsum cujus meminit Ado.

B Ado Viennensis archiepisc. in præfatione Martyrologii sui.

Huic operi, ut dies martyrum verissime notarentur qui confusi in Kalendis satis inveniri solent, adjuvit venerabile et perantiquum Martyrologium ab urbe Roma Aquileiam cuidam sancto episcopo a pontifice Romano directum, et mihi postmodum a quodam religioso fratre aliquot diebus præstitum; quod ego diligente cura transcriptum, positus apud Ravennam, in capite hujus operis ponendum putavi.

Baronius ubi supra.

Porro in omnibus quæ viderim Martyrologiis Adonis impressis, illud ipsum Roma acceptum desideratur. Egregiam certe, ac viris eruditis dignam optatamque navasset operam Mosander, si ejusmodi illustre vetustatis monumentum, quod in suo manuscripto Adone haberi testatur, una cum ipso Martyrologio Adonis, quod post Surium ad septimum C tomum Vitarum sanctorum adjecit, edidisset.

VETUS ROMANUM MARTYROLOGIUM.

ADO PECCATOR LECTORI SALUTEM.

Ne putes me in hoc opere in vacuum laborasse, et rem non necessariam exsecutum fuisse, breviter tibi causam facti aperiam. Primum fuit imperium ac jussio sanctorum virorum, ut supplerentur dies, qui absque nominibus martyrum in Martyrologio (quod venerabilis Flori studio in labore domini Bedæ acreverat) tantum notati erant. Deinde collecti undecunque passionum codices animum in tantum suscitaverunt, ut non solum præteritas dierum festivitates, verum et aliorum, qui per totum annum ibi notati positi erant, latius et paulo apertius describerem, infirmioribus fratribus, et minus legere valentibus serviens, ad laudem omnipotentis Dei; ut in memoriis martyrum haberent compendiosam lectionem, atque in parvo codicillo, quod multo labore alii per plures codices exquirunt.

Huic operi, ut dies martyrum verissime notarentur, qui confusi in Kalendis satis inveniri solent, adjuvit venerabile et perantiquum Martyrologium ab urbe Roma Aquileiam cuidam sancto episcopo a pontifice Romano directum, et mihi postmodum a quodam religioso fratre aliquot diebus præstitum. Quod ego diligenti cura transcriptum, positus apud Ravennam, in capite hujus operis ponendum putavi.

Passiones autem sanctorum paulo longius, maxime circa finem, Martyrologio huic insertas non mireris, cum tibi ratio superius reddita, cum factum sit, suffecerit. Ora tantum (impensissime obsecro) ut meritis illorum consocier, quorum triumphos, etsi minus quam debui, excolere optavi. Salutatus in Christo vale.

MENSIS JANUARIUS

HABET DIES XXXI ; LUNA XXX.

1. I	AA Kalend. Janu.	Octava Domini et Circumcisio. Romæ, sancti Almachii decollati sub Alippio urbis præfecto. Et S. Martinæ virginis. Et apud Spoletum, sancti Concordi martyris. Et in Ruspensi Ecclesia, sancti Fulgentii episcopi.
2. II	B	IV Non. Beati Macarii ^a . Et Tomis, martyrum Argei, Narcissi et Marcellini.
3. III	BC	III Non. Romæ, Anteros papæ et martyris.
4. IV	D	II Non. Apud Cretam, Titi apostolorum discipuli. Romæ, martyrum Prisci presbyteri, et Priscilliani, et Benedictæ. Et Dafrosæ.
5. V	CE	Nonæ. Romæ, sancti Telesphori papæ et martyris. Apud Antiocham, sancti Simeonis monachi.
6. VI	F	VIII Id. Sanctæ Macræ virginis sub Rictiovaro præside. Epiphania Domini, id est manifestatio vel apparitio Domini.
7. VII	DC	VII Id. Relatio pueri Jesu ex Ægypto. Et sancti Luciani martyris Antiocheni. Et Cleri martyris.
8. I	H	VI Id. Neapoli, Seyerini confess. Victorini fratris ^b .
9. II	EI	V Id. In Mauritania Cæsariensi, Macræ. [<i>Ado</i> Martianæ,] virginis et martyris. Et sancti Juliani et Basilissæ uxoris ejus, et Celsi et Martionillæ ac viginti militum.

ROSWEIDUS LECTORI.

Ne expectes, lector, amplas notationes. Habes eas apud virum omnis antiquitatis ecclesiasticæ ex-sequentissimum, cardinalem Baronium. Et quid celox ferat post onerariam? Satis mihi nunc erit loca quædam attingere vel ab aliis præterita, vel depravata, vel minus intellecta. Nihil sine veterum librorum fide mutavi, transposui. Memineris multa alia in textu Adonis correctâ, quorum hic rationem non reddo. Longæ enim id operæ esset et minus fortassis gratiæ. Rariora tantum quædam delibavi.

Quæ si non ingrata fuisse intellexero et pari felicitate nancisci aliquando detur Bedam, Usuardum aliosque veteres Martyrologos a vetusta et incorrupta manu (cujus rei partem nunc accepi, et porro spes lautior ab amicis inviolatæ antiquitatis amatoribus affulget), forserit ut omnia veterum Martyrologia una cum Græcorum Menologio, sub unum quandoque conspectum statuam, brevibus notis illustrata. Ita fiet, ut collisis inter se unionibus, hoc est, collatis inter se sanctorum gestis, et gemmarum spiritualium immortalis claritas sese reverberans mutuatî luminis detrimenta non noscat et amico radiorum concursu magis magisque offulgescat.

Si quæ locutionum formulæ minus notæ, nec ad Prisciani semper regulam in his martyrologiis subinde intercurrent, dabis eas sæculo: quas intactas relinquere visum, ut sæculi sui auctorem proderent, id civitatum tamen nominibus, quæ mss. plerumque accusandi casu ponunt, secutus sum fere sæculi nostri morem, ne et in textu affectatam interpretareris barbariem, et in me scrupulosam superstitionem reprehenderes. Cujus tamen rei nunc indicium ad finem facio.

Et sane, post omnem diligentiam adhibitam ve-reor ut non satis caverim, ne quid alienum ab Adone in ejusdem Martyrologium irreperet. Si quæ forte talia sanctorum nomina irrepererunt, sunt fere episcoporum aliquot Viennensium et quorundam aliorum sanctorum, haud multum ætate Adonis superiorum, quæ non semper omnes tres codices mss.

A repræsentabant. Nam Scriverii libro, qui omnium velustissimus erat, quædam horum deerant. Non dubium mihi quin quod aquæ contingit, idem libris evenire. Quo enim illa a fonte magis recedit eo impurior est, trahens semper aliquid ex puris minus, quos perlabitur, locis: ita quo quis liber vetustior proxime ad auctoris ætatem accedens, ac integrior, et minus admistionis habens a librorum per ætates succedentium manu. Nota hæc antiquariis, quibus mss. librorum fuit inspectio. Ego certe, qui millenos aliquot ejusmodi tractavi, nunquam aliter deprehendi.

Codicum mss. quibus nunc usus sum, hæc notatio est.

E. notat codicem Everbodiensem.

P. notat codicem S. Pantaleonis.

S. notat codicem Petri Scriverii.

B ^a *Beati Macarii*. Post 15 Januarii: et *Macarii abbatis, Antonii discipuli*. Duo hi sunt Macarii celebres in Ægypto olim monachi, et monachorum Patres. Non dubium existimant designari Ægyptum et Alexandrinum. Sed quis, quo die, hoc vero non æque certum. Et vereor ne hactenus aliter notatum quam oportuit. Volunt Alexandrini natalem celebrari 11 Januarii; Ægypti vero 15 ejusdem: quod nescio quibus auctoribus astrui possit. Certe hoc Martyrologium, et cum eo Beda, Usuardus, Ado, non aliter hos Macarios distinguunt quam quod eum, cujus natalis est 15 Januarii, vocent Antonii discipulum. Atqui Antonii discipulus non Ægyptius, sed Alexandrinus fuit, ut colligere est ex Palladii Lausiaca historia, cap. 20, vel tertius aliquis. Vide Notationes nostras ad Vitas Patrum.

C ^b *Neapoli Severini confessoris Victorini fratris*, Post 8 Septembris. *Romæ Victorini martyris, fratris Severini, qui post miram pœnitundinem Amiterninæ urbis episcopus et martyr factus est*. Non igitur tam Ado (quod existimavit Baronius ad diem 8 Junii, Victorinum hunc fratrem fecit Severini Neapolitani) quam Vetus Romanum secutus Martyrologium uti se res vere habuit, hac quidem in re expressit.

10. III	K	iv Id.	In Thebaida, sancti Pauli eremitæ. Et in Cypro, Nicanoris de septem diaconibus.
11. IV	FL	III Id.	Alexandriæ, confessorum Petri, Severi, Lucii. In Africa, Salvii martyris.
12. v	M	II Id.	Antiochiæ [<i>Ado</i> , apud Achaïam], Satyri martyris. Arcadii martyris.
13. VI	GN	Idus.	Romæ via Lavicana, militum quadraginta sub Gallieno imperatore. Pictavis, sancti Hilarii.
14. VII	O	XIX Kal. Feb.	Nolæ, Felicis presbyteri, in Pincis sepulti.
15. I	HP	XVIII Kal.	Abacuc et Michææ prophetarum. Et Macarii abbatis, Antonii discipuli.
16. II	Q	XVII Kal.	Et Isidori.
17. III	IR	XVI Kal.	Romæ, via Salaria in cœmeterio Priscillæ, sancti Marcelli papæ. Apud Thebaidem, Antonii monachi.
18. IV	S	XV Kal.	Cathedra sancti Petri, qua primum Romæ sedit. Et S. Priscæ martyris.
19. v	KT	XIV Kal.	In Smyrna, sancti Germanidi martyris ad bestias damnati. Et Spoleti, sancti Pontiani martyris decimo nono Kal. passi, decimo quinto sepulti, decimo sexto in sepulcro mutati, quando celebrior dies ejus agitur.
20. VI	V	XIII Kal.	Romæ, Fabiani papæ et martyris. Et Marii, Marthæ, Audifax, Abacuc. Et Sebastiani in vestigiis apostolorum sepulti
21. VII	LA	XII Kal.	Sanctæ Agnetis virginis. Athenis, sancti Publii episcopi cui Militenus a Paulo episcopus ordinatus.
22. I	B	XI Kal.	Sancti Vincentii diaconi et mart. in Spaniis Ad aquas Silvias * [<i>Ado</i> , Salvias], sancti Anastasii monachi.
23. II	MC	X Kal.	Romæ, sanctæ Emerentianes virginis. In Mauritanea Neocæsareæ, Severiani et Aquilæ. Philippis, Parmenæ diaconi.
24. III	D	IX Kal.	Ephesi, Timothei apostoli. Antiochiæ, S. Babylæ episcopi.
25. IV	NE	VIII Kal.	Conversio sancti Pauli apostoli. Apud Damascum, S. Ananiæ, qui ipsum Paulum baptizavit.
26. v	F	VII Kal.	S. Polycarpi, discipuli S. Joannis apostoli, apud Smyrnam passi. Et Theogenis cum aliis triginta sex.
27. VI	OG	VI Kal.	Constantinopoli, Joannis Chrysostomi. Et dormitio S. Paulæ.
28. VII	H	v Kal.	S. Agnetis secundo. In civitate Apollonia, Leucii, Thyrsi, mart.
29. I	AI	IV Kal.	Romæ, Papiæ et Mauri militum sub Diocletiano imp.
30. II	K	III Kal.	Antiochiæ, passio sancti Hippolyti. Hierosolymis, Matthiæ episcopi, qui octavus fuit post Jacobum. B. Alexandri Deciana persecutione passi.
31. III	BL	II Kal.	Alexandriæ, sancti Mettani martyris. Trientinæ, sancti Vigili episcopi et martyris.

* *Ad aquas Silvias sancti Anastasi monachi.* Ms. liber diserte hic habet *Silvias*. Sic in Vita S. Gordiani 10 Maii. *Uxorē ejus Marinam in pago quodam, quem Aquas Silvias vocant, rusticorum servituti adduci præcepit:* ubi tamen Excepta apud Ado-

nem exhibent *Salvias* seu *Silvias* legas cum Ms. seu cum vulgato *Salvias*, eundem tamen locum putem designari. Vide Baronium ad diem 23 Januarii et 9 Julii.

MENSIS FEBRUARIUS

HABET DIES XXVIII

1. IV	CM	Kal.	Antiochiæ, Ignatii episcopi et martyris. Smyrnæ, Pionii martyris et aliorum quindecim.
-------	----	------	---

2. v	N	iv Non.	Hypapante Domini. Cæsareæ, Cornelii centurionis, ipsius urbis episcopi. Et Aproniani martyris Romæ.
3. vi	DO	iii Non.	B. Celerini diaconi, et Celerinæ aviæ ejus, et Laurentini, et Ignatii.
4. vii	P	ii Non.	In civitate Ægypti Thmuis, beati Philcæ ejusdem urbis episcopi et Philoromi tribuni, et innumerabilium martyrum.
5. i	EQ	Nonæ.	S. Agathæ virginis, apud civitatem Catanensium.
6. ii	R	viii Id.	Apud Cæsaream Cappadociæ, S. Dorotheæ virginis, et Theophili scholastici.
7. iii	FS	vii Id.	Sancti Moysetis, qui, petente Mauvia Sarracenorum regina, episcopus gentis illius factus est.
8. iv	T	vi Id.	SS. Dionysii, Æmiliani, et Sebastiani. Alexandriæ, S. Cointæ martyris.
9. v	GV	v Id.	Alexandriæ, Apolloniæ virginis.
10. vi	A	iv Id.	Romæ, Zotici, Irenæi, Hyacinthi et Amantii. Et Soteris virginis. Via Lavicana, militum decem.
11. vii	HB	iii Id.	Alexandriæ, S. Euphrasiæ virginis.
12. i	C	ii Id.	Barcinonæ, Eulaliæ virginis et martyris. Alexandriæ, Molesti et Ammonii.
13. ii	ID	Idus.	Agabi prophetæ in Novo Testamento, apud Antiochiam. In Militana Armeniæ. S. Polyeucti mart.
14. iii	E	xvi K. Mar.	Romæ, Valentini presbyteri. Et sancti Valentini Interamnensis episcopi.
15. iv	KF	xv Kal.	Romæ, sancti Bratonis martyris. Apud Sebasten, passio S. Blavii [al., Blasii] episcopi.
16. v	G	xiv Kal.	Sancti Onesimi apostoli. Et in Cumis, S. Julianæ virginis.
17. vi	LH	xiii Kal.	In Perside, B. Polychronii episc. et mart.
18. vii	I	xii Kal.	Hierosolymis, Simeonis episcopi et mart. Et Romæ, martyrum Claudii, Præpedignæ, Alexandri, et Cutiæ, et Maximi.
19. i	MK	xi Kal.	Romæ, Gabinii presbyteri et martyris.
20. ii	L	x Kal.	Apud Tyrum, martyrum quorum numerum Dei scitientia sola colligit, quos Veturius magister militiæ, jubente Diocletiano, diversis tormentis occidit.
21. iii	NM	ix Kal.	In Sicilia, martyrum septuaginta novem sub Diocletiano, diversis tormentis passorum.
22. iv	N	viii Kal.	Apud Antiochiam, Cathedra sancti Petri. Alexandriæ, Abilii episcopi.
23. v	OO	vii Kal.	Apud Sirmium, Sinerii [Ado, Syreny] monachi. Quadragesima duo [Ado, sexagesima duo] martyrum. Romæ, Polycarpi presbyteri.
24. vi	P	vi Kal.	S. Matthiæ apostoli. Et Inventio capitis præcursoris. Apud Cæsaream Cappadociæ, Sergii mart.
25. vii	Q	v Kal.	Apud Ægyptum, Victorini, Victoris, Nicophori, Claudiani, Diosc. Serapionis et Papiæ.
26. i	R	iv Kal.	Apud Pergem Pamphiliæ, beati Nestoris episcopi. Alexandriæ, Alexandri gloriosi senis episc.
27. ii	S	iii Kal.	Alexandriæ, Juliani martyris, et Euni, qui cum ipso sene in confessione perduravit.
28. iii	T	ii Kal.	

MENSIS MARTIUS

HABET DIES XXXI ; LUNA XXX.

1. IV	A	Kal. Mart.	Sanctorum martyrum ducentorum sexaginta temporibus Claudii, qui via Salaria arenam fodientes damnati fuerant.
2. V	B	vi Non.	Romæ, Jovini et Basilei. Et plurimorum martyrum sub Alexandro capitali sententia damnatorum.
3. VI	C	v Non.	SS. Hemitherii et Cheledonii apud Calogurrim martyrio coronatorum. Cæsaræ, Marini militis, et Asterii senatoris.
4. VII	D	iv Non.	Lucii papæ et martyris. Et martyrum nongentorum qui sunt positi in cœmeterio ad sanctam Ceciliam.
5. I	E	iii Non.	Antiochæ, Phocæ martyris. Et sancti Eusebii Palatini et aliorum octo [<i>Ado</i> , novem] mart.
6. II	F	ii Non.	Nicomediæ, Victoris et Victorini, qui in carcere cursum vitæ impleverunt.
7. III	G	Nonæ.	In Mauritania civitate Turburbitanorum, SS. martyrum Perpetuæ et Felicitatis.
8. IV	H	viii Id.	Apud Carthaginem, sancti Pontiani diaconi, B. Cypriani, qui Dominum semper in passionibus suis glorificans, coronam vitæ promeruit.
9. V	I	vii Id.	In Nyssena civitate sancti Gregorii episcopi fratris Basilii. Barcinonæ, Paciani episcopi.
10. VI	K	vi Id.	Apamiæ, Alexandri et Caii de Eumenia. In Perside, martyrum numero quadraginta duorum.
11. VII	L	v Id.	Apud Sebastem Armeniæ minoris, quadraginta militum, tempore Licinii regis.
12. I	M	iv Id.	SS. pontificum Gregorii et Innocentii. Nicomediæ, Petri martyris, Dorothei et Gorgonii martyrum sodalis.
13. II	N	iii Id.	Nicomediæ, Macedonii presbyteri, Patritiæ uxoris, et filię Medestæ.
14. III	O	ii Id.	Romæ, martyrum quadraginta et octo qui baptizati sunt a beato Petro apostolo, cum teneretur in custodia ; qui omnes Neroniano gladio consumpti sunt.
15. IV	P	Idus.	Thessalonicæ, Matronæ ancillæ et martyris.
16. V	Q	xvii K. Apr.	Romæ, Cyriaci martyris, Largi, et Smaragdi, et Crescentiani martyris, et aliorum viginti.
17. VI	R	xvi Kal.	S. Patritii episcopi, qui primus apud Scotos prædicavit.
18. VII	S	xv Kal.	Sancti Alexandri episcopi, qui cum Narcisso Hierosolymitanæ Ecclesiæ gubernaculum suscepit.
19. I	T	xiv Kal.	In Penarense civitate, B. Joannis, magnæ sanctitatis viri. Apud Surrentum, Quinti, Quintillæ, Quartillæ, Martiæ [<i>Ado</i> , Marci]. cum aliis octo [<i>Ado</i> , novem].
20. II	V	xiii Kal.	Archippi, commilitonis Pauli apostoli.
21. III	A	xii Kal.	In Cassino castro, Benedicti abbatis. Et Serapionis anachoretæ.
22. IV	B	xi Kal.	Narbonæ, sancti Pauli episcopi, discipuli apostolorum.
23. V	C	x Kal.	In Africa, martyrum Victoriani, Frumentii, item et Frumentii, et duorum germanorum Vandalea persecutione sub Hunnerico rege passorum.
24. VI	D	ix Kal.	Romæ, Pigmenii presbyteri et martyris, sepulti in cœmeterio Pontiani.
25. VII	E	viii Kal.	Annuntiatio Dominica, et crucifixio. Romæ, Cirini martyris.

			Nicomediæ, Dulæ martyris.
			Apud Sirmium, Irenæi episcopi et martyris.
26. I	F	vii Kal.	Romæ, sancti Castuli Zætarii palatii.
			Apud Pantapolim Lybiæ, Theodori episcopi.
27. II	G	vi Kal.	Apud Ægyptum, Joannis Eremitæ, prophetici spiritus viri.
28. III	H	v Kal.	Apud Cæsaream Palæstinæ, martyrum Prisci, Malchi, et Alexandri, qui persecutione Valeriani bestiis traditi sunt.
29. IV	I	iv Kal.	Apud Africam, confessorum Armogastis, Archinimi, et Satyri, tempore Vandalicæ persecutionis.
30. v	K	iii Kal.	Romæ, Quirini tribuni et martyris, patris sanctæ Balbinæ.
31. VI	L	ii Kal.	Romæ, S. Balbinæ virginis, sepultæ in cœmeterio Prætextati juxta patrem Quirinum.

MENSIS APRILIS

HABET DIES XXX, LUNA XXIX.

1. VII	M	Kal. Apr.	Romæ, Theodotæ sororis martyris Hermetis, quæ sub Aureliano martyrizavit, sepulta via Salaria.
2. I	N	iv Non.	Apud Cæsarem Cappadociæ, S. Theodosiæ virginis et martyris capitis cæsæ.
3. II	O	iii Non.	Thessalonicæ, virginum Agapes et Chioniæ. Tomis, Evagrii et Benigni. Apud Tauromenium, sancti Pancratii.
4. III	P	ii Non.	Mediolani, B. Ambrosii episcopi et confessoris.
5. IV	Q	Nonæ.	Thessalonicæ, S. Irenes virginis. Apud Ægyptum, Martianæ, Nicanoris, Apollonii.
6. v	R	viii Id.	Xysti papæ et martyris, temporibus Adriani passi.
7. VI	S	vii Id.	Hegesippi, qui vicinus apostolicorum temporum exstitit.
8. VII	T	vi Id.	Turonis, Perpetui episcopi.
9. I	V	v Id.	Antiochiæ, Prochori diaconi, qui unus est de septem. Apud Sirmium, vii virginum, quæ in unum coronatæ sunt.
10. II	A	iv Id.	Ezechielis Prophetæ. Romæ, Martyrum plurimorum, qui ab Alexandro papa baptizati sunt.
11. III	B	iii Id.	Gortinæ, Philippi episcopi, qui claruit Antonini Veri et Lucii temporibus.
12. IV	C	ii Id.	Via Aurelia, Julii papæ et confessoris sub Constantio ariano.
13. v	D	Idus.	Apud Pergamum Asiæ, Carpi episcopi et Papyrii, Agathonicæ et aliarum multarum.
14. VI	E	xviii K. Mai.	Romæ, in cœmeterio Prætextati, martyrum Tiburtii, Valeriani et Maximi.
15. VII	F	xvii Kal.	Cordubæ, Olympiadis et Maximi. In Italia, Maronis, Eutychetis, et Victorini.
16. I	G	xvi Kal.	Apud Corinthum, Callisti et Carisii, cum aliis vii, in mare mersorum.
17. II	H	xv Kal.	Apud Africam, sancti Mappalici. Antiochiæ, Petri diaconi et Hermogenis.
18. III	I	xiv Kal.	Apud Mesanam Apuliæ, Eleutherii episcopi, et Anthiæ matris ejus. Romæ, Apollonii senatoris.
19. IV	K	xiii Kal.	Apud Corinthum, Timonis diaconi de septem. In Militana, Hermogeni, Caii, Expediti, Aristonici, Rufi Galatæ.
20. v	L	xii Kal.	Inventio sanctarum reliquiarum multarum instabel *.

Inventio sanctarum reliquiarum multarum instabel. Hic vero non mediocriter hæsi, et etiamnum hæreo. Nihil hujus rei in Adone vel in alio Martyrologio occurrit. Suspicio additum hoc ab exscriptore, et designari celebre monasterium apud Eburones *Stabelum* seu *Stabuletum*. Suspicionis meæ fundus

est, quod hic postea habetur 17 Novembris: *Dedicatio sancti Petri ad Maladar*, quod *Mahmunda-rium* esse, vicinum Stabuleto monasterium, ibi firmabimus. Sed quæ multæ hæ, et quando inventæ reliquiæ in Stabuleto? Certius dixerim, quando reconditæ et occultatæ sint. Sigebertus in Chronico

			Romæ, Victoris episcopi et martyris. Sulpitii et Serviliani.
21. VI	M	XI Kal.	In Perside, S. Simeonis episcopi et cum aliis centum, et Ustazadis et Abdellæ, et Ananiæ, et Pusicii.
22. VII	N	X Kal.	Romæ in cœmeterio Calisti, Cæii papæ. In Perside, Martyrum plurimorum sub Sapore Persarum rege. Cordulæ, Parmenii, Helimenæ et Chrysoteli presbyterorum; et Lucæ et Mucii, diaconorum.
23. I	O	IX Kal.	In Perside civitate Diospoli, Georgii mart.
24. II	Q	VIII Kal.	
25. III	Q	VII Kal.	Alexandriæ, Marci evangelistæ.
26. IV	R	VI Kal.	Romæ, Anaclei papæ et martyris. Et Marcellini, papæ et martyris.
27. V	L	V Kal.	Sancti Anastasii Papæ. Nicomedie, Anthimi episcopi cum innumera multitudine martyrum.
28. VI	T	IV Kal.	Ravennæ, sancti Vitalis martyris, patris SS. Gervasii et Protasii. Alexandriæ, Theodoræ virginis, et Didymi.
29. VII	A	III Kal.	Apud Paphum, Tychici apostolorum discipuli.
30. I	B	II Kal.	Martyrum Mariani et Jacobi, in Lambesitana urbe cum aliis multis decollatorum. Quirini martyris ^b . Et Vigilia apostolorum.

anno Christi 882: *Eodem anno Godefridus et Sigifridus reges Northmannorum, cum inestimabili multitudine juxta Mosam in loco Haslon considentes, Leodium, Trajectum, Tungros, Coloniam Agrippinam, Bonnam cum adjacentibus castellis comburunt. Aquis in palatio equos stabulantes, oppidum et palatium incendunt. Præterea monasterio Stabulans, Malmundarium, Indam, Prumiam, sacri Ordinis in utroque sexu ministri, ubi poterant opportunus, latebant; et sanctorum corpora et pignora locis tutioribus absconderant.* Paria habet Anselmus canonicus Leodiensis in Gestis pontificum Leodiensium, c. 37, qui exhibet, *apud Halos juxta Mosam conscendentes.* Atque hæc Northmannica vestatio aliquot annos tenuit. Unde fieri potuit, ut reliquæ ante annos aliquot occultatæ post inventæ fuerint, et inventionis memoria in sacros fastos prolata.

Vocis etymon exprimit Harigerus, abbas Lobien-sis, in Gestis episcop. Leodien. cap. 52. *Invenit tandem locum (Remaclus) operi futuro competentem, cui ob confluentiam ferarum undique illuc vel ad potum vel ad pastum concurrentium, velut ad stabulum, inditum Stabulaus antiquitus erat vocabulum.* Ita vocis affinitate etymon venatur Harigerus. Non minus festive Everbelmus, abbas Altimontensis, in vita sancti Popponis Stabulensis abbatis, 25 Jan. c. 21. *Stabulaus, ubi stabilis laus a Adeli-bus perpetuo concinitur.* Ut appareat nullo horum respectu nomen olim inditum, sed post pro cujusque etymon accomodatam. Conditum hoc fuit monasterium anno 681 a Sigeberto rege, Sigeberto teste in Chronico. Vide infra ad diem 17 Novemb., nbi de Malmundario.

^a *Erminonis confessoris.* Deest hic Adoni, et in nullo Martyrologio, ea quidem terminatione, compareret. Existimo indicari *S. Erminum*, episcopum et abbatem Lobbiensem quem hoc die invenio in Martyrologio Usuardi aucto a Carthusia Coloniensi

anno 1821, de quo ita Molanus in Additionibus ad Usuardum, 28 Aprilis ex proprio loci Martyrologio: *Laubiis, transitus S. Ermini, episcopi et confessoris.* Ex quo Baronius Martyrologio Romano a se aucto inseruit. Sed vetusta Ermini memoria in hoc veteri Romano Martyrologio. Quanquam cum *Erminus* Adoni desit, qui sanctos omnes veteris Romani martyrologii exprimit videtur Adoni tempore non fuisse in veteri Romano Martyrologio, sed post additus, fors. a religioso S. Pataleonis Coloniæ, ubi liber hic scriptus est.

Moyerus, lib. I Annal. Flandriæ notat eum successisse S. Ursmaro in regimine episcopatus et abbatie anno septingentesimo decimo tertio. Florarium meum sanctorum ms. ponit ejus obitum anno Christi septingentesimo trigesimo septimo. Meminit ejus Trithemius De vir. illustr. Ord. sancti Benedicti lib. III, cap. 160, et lib. IV, cap. 180, ubi utrobique *Herwinus* pro *Erminus*. Meminit et Molanus in Indiculo et Natalibus SS. Belgii. Acta ejus Laubiis seu Lobii in monasterio apud Binchium reperiuntur scripta a synchrono.

Nec mirum hic *Erminonem* dici ab aliis *Erminum*. Sic qui nunc usitate *Servatius* dicitur, dictus est olim etiam *Servatio*, ut habetur apud Severum Sulpitium lib. III Hist. sacr.

^b *Quirini martyris.* Deest hic hoc loco Adoni, aliisque Martyrologiis. Puto intelligi Quirinum martyrem, cujus natalem hic ante habes 30 Martii. Hoc autem loco rursus insertus est a Martyrologii hujus exscriptore ob translationem corporis ejus de qua ita Carthusia Coloniensis ad Usuardum 30 Aprilis; *in diœcesi Coloniensi, oppido Nussia, translatio S. Quirini tribuni et martyris. Cujus sacrum corpus nobilis domina Gopa abbatissa a papa impetratum, ab urbe Roma Nussiam transtulit, et in suo monasterio venerabiliter collocavit.* Atque hinc existimo sua Molanum ad Usuardum hausisse.

MENSIS MAIUS

HABET DIES XXXI, LUNA XXX

1. II	C	Kal. Mai.	Jeremiæ Prophetæ. Et Apostolorum Philippi, et Jacobi fratris Domini.
2. III	D	vi Non.	Athanasii Alexandrinæ urbis episcopi. Et Saturnini et Neopolis, qui in carcere requieverunt.
3. IV	E	v Non.	Hierosolymis, Inventio sanctæ Crucis. Romæ via Numentana, Alexandri Papæ, et Eventii et Theoduli presbyterorum.
4. v	F	iv Non.	In civitate Gaza Sylvani episcopi cum plurimis clericorum suorum coronati.
5. VI	G	iii Non.	Alexandriæ, sancti Euthymii diaconi in carcere quiescentis. Thessalonicæ, Irenæi et Peregrini.
6. VII	H	ii Non.	B. Evodii Episcopi, qui primus ab apostolis Antiochiæ ordinatus est. Et S. Lucii Cyrenensis, qui Cyrenæ ab apostolis episcopus ordinatus est. Et S. Joannis apostoli quando ante portam Latinam in ferventis olei dolium missus est.
7. I	I	Nonæ.	Juvenalis martyr. Et Flavie Domitillæ. Nicomediæ, Augusti et Augustini.
8. II	K	viii Id.	Mediolani S. Victoris martyr.
9. III	L	vii Id.	In Perside martyrum cccx. Apud Nazianzi oppidum, Gregorii episcopi theolog.
10. IV	M	vi Id.	Job prophetæ. Via Latina, Gordiani et Epimachi. Et Calepodii senis presbyteri.
11. v	N	v Id.	Romæ via Salaria, S. Anthimi.
12. VI	O	iv Id.	In cœmeterio Prætextati, Nerei, et Achillei fratrum. Via Aurelia, sancti Pancratii martyr. Et Dionysii.
13. VII	P	iii Id.	Servatii Episcopi. S. Mariæ ad martyres dedicationis dies agitur, a Bonifacio Papa statutus.
14. I	Q	ii Id.	In Syria, Victoris et Coronæ martyrum.
15. II	R	Idus.	Torquati, Ctesiphontis, Secundi, Indalecii, Cæcilii, Esicii, Euphrasii, qui Romæ ab apostolis ordinati sunt.
16. III	S	xvii K. Jun.	In Isauria, Aquilini et Victoriani.
17. IV	T	xvi Kal.	In Tuscia, Torpetis martyr sub Nerone.
18. v	V	xv Kal.	Apud Ægyptum, Dioscori lectoris.
19. VI	A	xiv Kal.	Romæ, Potentianæ virginis. Et Prudentis, discipuli Pauli. Et Caloceri et Partheni Eunuchorum.
20. VI	B	xiii Kal.	Via Salaria, S. Basilie virginis et martyr.
21. I	C	xii Kal.	In Mauritania Cæsariensi, Timothei, Polii.
22. II	D	xi Kal.	In Africa, Casti et Æmilii.
23. III	E	x Kal.	
24. IV	F	ix Kal.	S. Vincentii martyr. In Istria, Zoelli, Silvani.
25. v	G	viii Kal.	In cœmeterio Prætextati, S. Urbani episcopi et martyr.
26. VI	H	vii Kal.	Apud Athenas, Quadrati discipuli apostolorum.
27. VII	I	vi Kal.	In Mæsia civitate Dorostorensi, Julii martyr.
28. I	K	v Kal.	Joannis Papæ. In Sardinia, Æmilii, Felicis.

29. II	L	iv Kal.	Via Aurelia, Restituti, Via Tiburtina, Septem germanorum. Treveris, S. Maximi episcopi confessoris.
30 III	M	III Kal.	Via Aurelia in cœmeterio, Felicis papæ. Turribus Sardinia, Crispuli et Gabinii.
31 IV	N	II Kal.	Romæ, Petronillæ virginis. Aquileiæ, Cantii, Cantiani, Cantianillæ.

MENSIS JUNIUS

HABET DIES XXX, LUNA XXIX.

1. v	O	Kal. Junii.	Dedicatio sancti Nicomedis martyris. Et sancti Pamphili martyris.
2. vi	P	iv Non.	Romæ, Marcellini presbyteri, et Petri exorcistæ.
3. vii	Q	III Non.	Apud Aretium Tusciæ, martyrum Pergentini et Laurentini. In Campania, Erasmi episcopi et martyris.
4. I	R	II Non.	Apud Iliricum civitate Siscia, sancti Quirini episcopi et martyris.
5. II	S	Nonæ.	Bonifacii martyris apud Tharsum xiv, die mensis Maii passi, Romæ Nonis Junii sepulti.
6. III	T	viii Id.	Philippi diaconi de vii apud Cæsaream. Romæ, Artemii, Candidæ, et filia eorum Paulinæ. Apud Tharsum, xx martyrum.
7. IV	V	vii Id.	Apud Constantinopolim, Pauli episcopi. In Cappadocia, Luciani martyris.
8. v	A	vi Id.	
9. vi	B	v Id.	Romæ in Cœlio monte, Primi et Feliciani martyrum.
10. vii	C	iv Id.	Romæ via Aurelia, Basilidis, Tripodis et Mandalis, et aliorum xx. Et Getulimartyris, et Cerealis. Barnabæ apostoli ^a .
11. I	D	III Id.	Et Sosthenis apud Corinthum, discipuli Pauli ^b . Aquileiæ, Felicis et Fortunati.
12. II	E	II Id.	Mediolani, Nazarii et Celsi, quorum inventio II. Id. Junii, martyrium v. Kal. Augusti.
13. III	F	Idus.	Romæ S. Feliculae virginis martyris.
14. IV	G	xviii K. Julii.	Elisæi prophetæ. In Cappadocia, sancti Basilii fratris Gregorii et Petri.

^a *Et sancti Maurini martyris.* Deest hic Adoni. Non expressi hunc in textu, quia ascriptus erat recentiori manu: haud dubie a religioso S. Pantaleonis, libri hujus exscriptore. Nam Coloniae in S. Pantaleonis, templo, corpus S. Maurini in veneratione habetur. Ibidem martyrio coronatus est die 10 Junii, cujus sepulcrum usque ad annum 963 occultum fuit. Quod quomodo detectum sit, post obitum Brunonis archiepiscopi Coloniensis, præsule Folcmaro ejus successore, vide apud Stephanum hujus inventionis descriptorem circa annum Domini 990, ad Christianum abbatem, cujus inventionis memoria recolitur 13 Octobris. Hac autem die passum testatur sarcophagi inscriptio, quæ apud eundem exstat.

Hic requiescant ossa bonæ memoriæ Maurini
Qui in atrio ecclesiæ Martyrium pertulit
Sub die quarto Idus Junii.

Quo vero anno hic martyrium pertulerit, non invenio expressum: nam quod Baronius ad diem 10 Junii, et Erhardus Winheim in sacrario Agrippinæ, notant annum 670 ex Trithemio de vir. illustr. Ord. S. Benedicti lib. III, cap. 134, vereor ut labantur. Non enim de nostro hoc Maurino agit Trithemius,

sed de alio, Claroangi olim in Arvernia abbate, socio S. Præjecti episcopi, quorum natalis dies in Romano Martyrologio apud Baronium exstat 25 Januarii, qui Maurinus, nunc Marinus, nunc Marianus nunc Amarinus, dicitur. Labendi occasionem dedit, quod Maurinus noster dicatur in atrio Ecclesiæ martyrium pertulisse. Et paria de altero Maurino scribit Trithemius: quanquam in Præjecti et Maurini martyrio 25 Januarii nulla atrii Ecclesiæ mentio habeatur, sed occisi dicantur *in loco quodam, quem Volonicum appellant*: unde forte Trithemius, quod de Maurino Coloniensi martyre in sarcophago legitur, Maurino Arverno martyri attribuit.

^b *Et Sosthenis apud Corinthum, discip. Pauli.* Infra 28 Novembris Sosthenis discipuli apostolorum. Ita Martyrologium hoc duos videtur facere Sosthenes, et alterum ab altero distinguere. Duplex Sosthenis memoria in sacris litteris Actorum c. 18. *Apprehendentes autem Sosthenem, principem synagogæ, et I Cor. 1 Paulus vocatus apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, et Sosthenes frater.* Interpretes unum eundemque hunc statuunt. Quæ si vera sententia, potuit ejusdem diverso die diversas ob causas memoria agi.

15. v	H	xvii Kal.	In Sicilia, Modesti, Viti et Crescentiæ martyrum. Dorostori, Esychie militaris.
16. vi	I	xvi Kal.	Antiochiæ Cyrici et Julitiæ matris ejus, et aliorum cccci
17. vii	K	xv Kal.	Romæ, Martyrum cclxii.
18. i	L	xiv Kal.	Romæ via Ardeatina, martyrum Marci et Marcelliani.
19. ii	M	xiii Kal.	Mediolani, Gervasii et Protasii. Et Commemoratio Nazarii et Celsi ^a . Ravennæ, Ursini martyris.
20. iii	N	xii Kal.	Romæ, Novuti, fratris Timothæi presbyteri, qui ab apostolis eruditi sunt.
21. iv	O	xi Kal.	Syracensis, martyrum Rufini et Martiæ. Romæ, Demetriæ virginis.
22. v	P	x Kal.	Albani martyris ^b . Nolæ Campaniæ, Paulini episcopi.
23. vi	Q	ix Kal.	Sancti Joannis presbyteri, via Salaria vetere sepulti.
24. vii	R	viii Kal.	Nativitas Præcursoris Domini.
25. i	S	vii Kal.	Apud Pyrriberceam, Sosipatris discipuli Pauli. Alexandriæ; Gallicani martyris. Romæ, Luciæ virginis cum aliis xii.
26. ii	T	vi Kal.	Romæ, Joannis et Pauli fratrum.
27. iii	A	v Kal.	Apud Galatiam, Crescentis discipuli Pauli apostoli. Apud Tiburtinam Italiæ, Symphorose cum vii filiis.
28. iv	B	iv Kal.	Romæ, Leonis papæ. Alexandriæ, Plutarchi, Sereni Heraclidis, Herois, Potamionæ, Marcellæ et aliorum.
29. v	C	iii Kal.	Romæ, apostolorum Petri et Pauli.
30. vi	D	ii Kal.	Natalis Luciæ, discipulæ Apostolorum.

^a *Et commemoratio Nazarii et Celsi.* Deest quidem horum commemoratio hoc loco in Adone, tam vulgato quam ms. Idem tamen 12 Junii, cum de Inventione Nazarii et Celsi agitur, addit: *Commemoratio etiam eorum publica et celebris in die sanctorum Gervasii et Protasii a fidelibus populis frequentatur, et venerabiliter excolitur; qui hic ipse dies est. Cum quo convenit Florarium sanctorum ms., quod 12 Junii, in die inventionis SS. Nazarii et Celsi habet: Apud quosdam in die sanctorum Gervasii et Protasii agitur eorum (Nazarii et Celsi) festiva commemoratio.* Quare vides non sine ratione vetus hoc Martyrologium Romanum, hoc die, quo de Gervasio et Protasio agitur, etiam junxisse commemorationem Na-

zarii et Celsi.

^b *Albani martyris.* Correctum erat *Albini*, uti etiam in Adone est. Quod factum puto in posterioribus exemplaribus scriptis post annum 991. Nam cum eo anno Theophania Othonis II uxor, S. Albani corpus Roma Coloniam transferens sanctorum Gervasii et Protasii templo huic, olim six vocato, nunc S. Pantaleoni sacro donasset, veniens ex itinere Moguntiam, in differentiam Moguntinensis Albaniam, de consilio ejus loci episcopi, hunc Albinum, qui sub Diocletiano anno 286, mense Junii 22, passus est, vocavit. Ita Erhardus Winheim in Sacrarlo suo Agrippinæ pag. 141. Vide Sacrarium nostrum rerum Moguntiacarum I. II, c. 28.

MENSIS JULIUS

HABET DIES XXXI LUNA XXX.

1. vii	E	Kal. Julii.	In monte Hor, Aaron, sacerdotis, prima sub lege.
2. i	F	vi Non.	In cœmeterio Damasi, Processi et Martiniani, ab apostolis Petro et Paulo baptizatorum. Et trium militum, qui cum Paulo apostolo passi sunt. Et martyrum Aristonis, Crescentiani, Eutychiani, Urbani, et aliorum.
3. ii	G	v Non.	Translatio Thomæ apostoli. Apud Constantinopolim, Eulogii. Laodicæ, Anatolii episcopi. Et Gregorii martyris.
4. iii	H	iv Non.	Oseæ et Aggæi. Jocundiniani martyris. Apud Sirmium, Innocentii, Sabbatii, cum aliis xxx.
5. iv	I	iii Non.	In Syria, sancti Domitii martyris. Romæ, Natale Zoæ, uxoris Nicostrati.
6. v	K	ii Non.	Isaiæ et Joel prophetarum.

			Et octavæ Apostolorum. Et primus ingressus apostoli Pauli in urbem Romam. Et Tranquillini martyris. Et natalis sancti Goaris confessoris.
7. VI	L	Nonæ.	Alexandriæ, sancti Pantæni. Romæ, martyris Nicostrati primiscrinii. Claudii, Castorii, Victorini, Symphroniani.
8. VII	M	viii Id.	In Asia minori, Aquilæ et Priscillæ uxoris ejus. In Palæstina, Procopii martyris. † Maralana, civitate Briccii episcopi.
9. I	N	vii Id.	Romæ ad Guttam jugiter manantem, Zenonis et aliorum x. m. cccc. In civitate Tyriæ Anatoliæ et Audacis. Cyrilli episcopi et martyris.
10. II	O	vi Id.	Romæ, Septem fratrum. In Africa, Januarii Marini, Naboris et Felicis. Romæ, Rufinæ et Secundæ.
11. III	P	v Id.	In Armenia minore, martyris Januarii.
12. IV	Q	iv Id.	Aquileiæ, Hermagoræ episcopi, discipuli sancti Marci. Apud Cyprum, Nasonis, antiqui Christi discipuli.
13. V	R	iii Id.	Esdrae et Joel prophetarum. Et SS. Confessorum Eugenii episcopi, universi cleri Ecclesiæ.
14. VI	S	ii Id.	Apud Pontum, Phocæ episcopi civitatis Synopsis.
15. VII	T	Idus.	Nisibi, Jacobi episcopi. Romæ in Portu, Eutropii, Zozimæ et Bonosæ sororum.
16. I	V	xvii K. Aug.	In Ostia, sancti Hilarini martyris. Apud Antiochiam Syriæ, Eustachii episcopi.
17. II	A	xvi Kal.	Carthagine, martyrum Scillitanorum, Sperati, Narthali, Cythini, Bethurii, Felicis, et aliorum vii.
18. III	B	xv Kal.	Carthagine, S. Guddenes virginis martyris.
19. IV	C	xiv Kal.	Hispani, SS. Justæ et Rufinæ.
20. V	D	xiii Kal.	Joseph, qui cognominatus est Justus, qui a Judæis pro Christo multa perpressus, victor in Judæa quievit.
21. VI	E	xii Kal.	Danielis prophetæ. Romæ, Praxedis virginis. Massiliæ, Victoris martyris.
22. VII	F	xi Kal.	S. Mariæ Magdalenes. Et Syntyches, quæ Philippis dormit. Ancyrae, Platonis martyris.
23. I	G	x Kal.	Ravennæ Apollinaris, episcopi et martyris.
24. II	H	ix Kal.	Romæ via Tiburtina, Vincentii. Apud Emeritam Hispaniæ, Victoris militaris. Circa lacum Vulsinum in Italia, Christinæ virginis.
25. III	I	viii Kal.	Jacobi Zebedæi apostoli. Civitate Samo, Christophori martyris.
26. IV	K	vii Kal.	Romæ in Portu, S. Hyacinthi martyris.
27. V	L	vi Kal.	In Sicilia, Simeonis monachi. Nicomediæ, Harmolai presbyteri.
28. VI	M	v Kal.	Nicomediæ, sancti Pantaleonis martyris. ^a

^a *Nicomediæ, S. Pantaleonis martyris.* Scripta hæc erant capitalibus iisque iniatis litteris, quod scilicet hic Patronussit templi et monasterii S. Pantaleonis Coloniz, ubi Martyrologium hoc exscriptum est. Habent ibi caput sancti Pantaleonis, quod eo Constantinopoli delatum est ab equite Henrico van Ulmen, anno Christi 1208. Cujus translationis memoria Coloniz celebratur 18 Jan., ut habet Martyrolog. P. Canisii. Alius igitur Pantaleon, cujus caput Lugdunum delatum, ut habet Sigebertus in Chronico anni Christi 802. *Legati imperatore Caroli ab Aaron Amira venientes, in cætera munera etiam ossa Cyriani Carthaginensis martyris, et Sperati primi*

Scillitanorum martyrum, et caput Pantaleonis martyris in Franciam aferunt. Fortassis hic Pantaleon unus fuit e sociis Sperati, aliorumque Scillitanorum martyrum; etsi inter eos Pantaleonis nomen in Martyrologiis non exprimitur. Colligere quis possit ex Adone in Chronico anno 806. *Tunc temporis delata sunt ossa B. Cypriani a Carthagine cum reliquis beatorum Scillitanorum martyrum Sperati sociorumque ejus, et posita sunt in ecclesia B. Joannis Baptistæ in civitate Lugdunensi.* Non meminit hic Ado Pantaleonis, fors. eum sub Sperati sociis comprehendens. Quaquam idem in Martyrologio 17 Julii exprimit caput Pantaleonis, et a reliquiis Scillitanorum

29. VII	N	iv Kal.	Romæ, Felicis papæ et martyris sub Constantio. Et Simplicii, Faustini et Beatricis.
30. I	O	iii Kal.	Romæ, Abdon et Sennis. Turbulo Lucernariæ, Maximæ, Donatillæ et Secundæ virginum.
31. II	P	ii Kal.	Cæsareæ, Fabii martyris.

martyrum distinguit. Agobardus quoque Lugdunensis episcopus carmine de harum reliquiarum adventu, Pantaleonis nomen exprimit. Plures igitur fuerunt Pantaleones. Certe in Martyrol. Rom. 27. Jul. et Pantaleomonem medicum Nicomediæ habes, et Pan-

taleomonem Vigiliis in Apulia. Pantaleon autem et Pantaleemon idem quibusdam nomen: nam qui Pantaleon Rom. Martyrol. Pantaleemon in Menologio dicitur: ubi et alius Pantaleon 17 Septembris socius Charalampi martyris.

MENSIS AUGUSTUS

HABET DIES XXXI, LUNA XXIX.

1. III	Q	Kal. Aug.	Romæ, ad S. Petrum ad Vincula. Antiochiæ, SS. Machabæorum. Philadelphicæ martyrum Cyrilli, Aquilæ, Petri et aliorum. Vercellis, Eusebii episcopi.
2. IV	R	iv Non.	Romæ, Stephani papæ et martyris. In Bithynia, Theodotæ cum tribus filiis.
3. V	S	iii Non.	Iherosolymis, Inventio corporis beati Stephani, Gamalielis, Nicomedi, Abibon. Constantinopoli, Hermelli martyris.
4. VI	T	ii Non.	Aristarchi discipuli apostolorum. In crypta Arenaria, Tertullini martyris Romæ.
5. VII	V	Nonæ.	In civitate Augusta in Rhætia, sanctæ Afræ martyris.
6. I	A	viii Id.	Romæ via Appia, Xisti papæ et martyris. Felicissimi et Agapiti diaconorum in cœmeterio Prætextati.
7. II	B	vii Id.	Apud Aretium, Donati episcopi et martyris. Romæ, Petri, Julianæ, cum aliis xviii. Mediolani, Fausti martyris.
8. III	C	vi Id.	Romæ, via Ostiensi, Cyriaci martyris cum aliis xxi quando viii die mensis Augusti reconditi sunt.
9. IV	D	v Id.	Romæ, Romani militis. Vigilia sancti Laurentii.
10. V	E	iv Id.	Romæ, Laurentii archidiacon martyris. Et militum CLXV.
11. VI	F	iii Id.	Romæ inter duas lauros, Tiburtii martyris. Et Susannæ virginis martyris.
12. VII	G	ii Id.	Catanæ, Eupli diaconi et martyris. In Syria, Macarii et Juliani.
13. I	H	Idus.	Romæ, Hippolyti martyris cum familia sua, et S. Concordiæ, nutricis ejus. In foro Syllæ, Cassiani.
14. II	I	xix K. Sept.	Romæ, Eusebii presbyteri et confessoris, sub Constantio Ariano, sepulti In cœmeterio Callisti.
15. III	K	xviii Kal.	Sanctæ MARIE dormitio. Sancti Tharsitii acolythi et martyris.
16. IV	L	xvii Kal.	In Nicea Bithyniæ, Ursatii confessoris sub Licinio. Romæ, Serenæ, uxoris Diocletiani Augusti.
17. V	M	xvi Kal.	In Africa, martyrum Liberati Abbatis, Bonifacii diaconi, Servii et Rustici, et aliorum sub Wandalica persecutione. Cæsareæ, Mammetis martyris.
18. VI	N	xv Kal.	In Prænestina civitate, Agapiti martyris. Romæ, Joannis et Crispi presbyterorum.
19. VII	O	xiv Kal.	Sancti Magni seu Andreæ martyris, cum sociis duobus milibus dxcvii. Romæ, Julii senatoris et martyris.
20. I	P	xiii Kal.	Samuelis prophetæ.

			Et Porphyrii hominis Dei.
21. II	Q	xii Kal.	Salonæ, Anastasii martyris.
22. III	R	xi Kal.	Romæ via Ostiensi, Timothæi martyris. Et Antonii martyris. Et peregrinorum martyrum Martialis, Epicteti. Saturnini cum sociis eorum.
23. IV	S	x Kal.	Romæ, Hippolyti, Quiriaci et Archillai. Zachæi episcopi. Theonæ episcopi.
24. V	T	ix Kal.	Bartholomæi apostoli et martyris. Massæ Candidæ, Carthagini.
25. VI	A	viii Kal.	Romæ, Genesisii martyris, mimi. Thymelicæ artis magister fuit. Et sancti Genesisii Arlelatensis.
26. VII	B	vii Kal.	Romæ, quatuor martyrum Eusebii, Pontiani, Peregrini et Vincentii. Zephyrini papæ. Irenæi, Abundii. Bergamis, Alexandri. Apud Victimilium, Secundi martyris.
27. I	C	vi Kal.	Capuæ, Rufi martyris, Apollinaris discipuli. Tomis, Marcellini et Manneæ.
28. II	D	v Kal.	Romæ, Hermetis martyris. In Africa, Augustini episcopi. Constantinopoli, sancti Alexandri episcopi.
29. III	E	iv Kal.	Romæ ad Arcum Faustini, Sabinæ martyris. Eo die veneratur decollatio S. Joannis Baptistæ.
30. IV	F	iii Kal.	Via Ostiensi, Felicis et † Audacti martyrum.
31. V	G	ii Kal.	Apud Athenas, Aristidis, qui Adriano Principi de religione Christiana libros obtulit.

MENSIS SEPTEMBRIS

HABET DIES XXX, LUNA XXX

1. VI	H	Kal. Sept.	Jesu Nave et Gedeon prophetarum. Capuæ, Prisci martyris, de illis antiquis Christi discipulis. Apud Cæsaream Cappadociæ, Longini militis et martyris, qui latus Domini in cruce aperuit.
2. VII	I	iv Non.	Apud Apamiam, Antonini martyris.
3. I	K	iii Non.	Romæ, Seraphiæ virginis, iv Kal. Augusti passæ, ii. Kal. sepultæ iii Non. Septembris memoria passionis ejus celebrior.
4. II	L	ii Non.	Moysis prophetæ. Ancyra, martyrum trium puerorum, Rufni, Silvani, Vitalicæ.
5. III	M	Nonæ.	Romæ, Victorini martyris, fratris Severini, qui post miram pœnitentiam Amiternæ urbis episcopus et martyr factus est. Romæ, Herconi.
6. IV	N	vii Id.	Zachariæ prophetæ. Et Onesiphori Pauli discipuli. Et confessorum Donatiani et cæterorum.
7. V	O	vii Id.	Joannis martyris, qui Nicomediæ sub Diocletiano librum iniquæ legis minutatim discerpit.
8. VI	P	vi Id.	Nativitas Dei Genitricis MARIE. Et Adriani martyris cum xxiii martyribus. Et Nataliæ.
9. VII	Q	v Id.	Nicomediæ, Dorothei et Gorgonii martyrum quorum unus, Gorgonius, Romam transfertur. In Sabinis, Hyacinthi, Alexandri Tiburtii.

10. I	R	iv Id.	In Africa, episcoporum Nemesiani, Felicis, et aliorum vii. Apud Chalcedonam, Sosthenis et Victoris.
11. II	S	III Id.	Romæ, Hyacinthi et Proti eunuchorum.
12. III	T	II Id.	Ticini, confessoris Syri, et Eventii, discipulorum Hermagoræ, Aquilei- ensis primi episcopi et martyris.
13. IV	V	Idus.	In Alexandria, Philippi episcopi et martyris, qui primum præfectus fuit
14. V	A XVIII K.	Octob.	Romæ, Cornelii episcopi et martyris. Carthagine, Cypriani episcopi et martyris. Exaltatio sanctæ Crucis, ab Heraclio imperatore a Persis Hierosoly- mam reportatæ, quando et Romæ lignum salutiferum Crucis a Sergio papa inventum ab omni populo veneratur.
15. VI	B	xvii Kal.	Romæ, Nicomedis martyris.
16. VII	C	xvii Kal.	Chalcedone, Euphemie virginis. Romæ, Lucie et Germiniani martyrum.
17. I	D	xv Kal.	Romæ Justini presbyteri, ad quem B. Laurentius in vico Patricii nocte venit. Item Narcissi et Crescentiani.
18. II	E	xiv Kal.	Methodii, Olympi Lycie, et postea Tyri episcopi, qui sub Diocletiano martyrio coronatus est.
19. III	F	xiii Kal.	Neapoli, Januarii, Socii, Festi, Desiderii, Proculi, Eutychetis, Acuti, Et Pelei, et Nili.
20. IV	G	xii Kal.	In Cyzico, Faustæ virginis, et Evilasii.
21. V	H	xi Kal.	Matthæi apostoli.
22. VI	I	x Kal.	Mauritii cum sociis, qui Thebæi fuisse referuntur, sub Maximiano passi
23. VII	K	ix Kal.	Mesenathæ, Sosii diaconi, annorum xxx martyris. Et Theclæ virginis, Seleucie quiescentis.
24. I	L	viii Kal.	Conceptio Joannis Baptistæ.
25. II	M	vii Kal.	Cleophæ, cui Dominus post resurrectionem in via apparuit.
26. III	N	vi Kal.	Romæ, Cypriani episcopi Antiochie passi, et cum martyre Justina Romam translata.
27. IV	O	v Kal.	In Egæa civitate, Cosmæ et Damiani, Anthimi, Leontii et Euprepii.
28. V	P	iv Kal.	Cordubæ Fausi, Januarii et Martialis martyrum.
29. VI	Q	III Kal.	In monte Gargano venerabilis memoria archangeli Michaelis. Et Romæ, dedicatio ecclesie ejusdem archangeli, a B. Bonifacio papa constructæ in Circo, qui locus Internubes dicitur.
30. VII	R	II Kal.	Bethleem, Hieronymi presbyteri.

MENSIS OCTOBER

HABET DIES XXXI, LUNA XXX.

1. I	S	Kal. Octob.	Tomis civitate, Prisci, Crescentii et Evagrii. Et Remis civitate sancti Remigii episcopi
2. II	T	vi Non.	Nicomediæ, Eleuterii martyris sub Diocletiano, et innumerabilium alio- rum, quos iratus Diocletianus pro incenso palatio, diversis tormentis odio Christiani nominis occidit.
3. III	V	v Non.	Athenis, Dionysii Areopagitæ ^a , sub Adriano diversis tormentis passi, ut Aristides testis est in opere, quod de Christiana religione composuit: hoc opus apud Athenienses inter antiquorum memorias clarissimum tenetur.

^a Athenis Dionysii Areopagitæ, sub Adriano di-
versis tormentis passi, etc. Mox 9 Octobris: Pari-
siis, Dionysii episcopi cum sociis suis a Fescennino
gladio animadversi. Videtis auctoritate hujus Marty-
rologii, duos distingui Dionysios die et loco. Nec ali-
ter vetusti martyrologii, Beda, Usuardus, Ado,

Notkerus. Ut suspicio esse non possit apud hos ali-
quid post additum, cum ipsi, quod in veteri hoc
Romano Martyrologio invenerunt, ex fide dederint.
Acc iratam hujus rei disquisitionem audio in viri
docti manibus esse; quare supersedeo.

4. IV	A	IV Non.	Apud Corinthum Crispi et Caii. Apud Ægyptum, Marci et Martiani fratrum, cumque eis innumeræ multitudinis.
5. V	B	III Non.	Eumeniæ, Thraseæ episcopi, apud Smyrnam coronati, qui unus fuit ex antiquis.
6. VI	C	II Non.	Pagaris episcopi Laodicensis, de antiquis Pauli apostoli discipulis.
7. VII	D	Nonæ.	Romæ, Marci papæ. Et Juliæ, Sergii, et Bacchi. Marcelli, et Apuleii, qui primo adhæserunt Simoni Mago, deinde apostolo Petro : sub Aureliano consulari viro, martyrio coronati.
8. I.	E	VIII Id.	Gortinæ, Philippi episcopi. Thessalonicæ, Demetrii martyris.
9. II	F	VII Id.	Abrahæ patriarchæ. Parisiis, Dionysii episcopi cum sociis suis a Fescennino gladio animadversi.
10. III	G	VI Id.	Loth prophetæ. Creta, Syniti inter episcopos nobilissimi.
11. IV	H	V Id.	Apud Tharsum, martyrum Tharaci, Probi, et Andronici.
12. V	I	IV Id.	Ravennæ, Hedistii. Apud Africam, sanctorum confessorum quatuor millium DCCCC LXXVI, sub persecutione Wandalica passorum.
13. VI	K	III Id.	Troade, Carpi, apostoli Pauli discipuli. Antiochiæ, Theophili episcopi, qui sextus ab apostolis fuit.
14. VII	L	II Id.	Romæ Callisti papæ et martyris, et Privati militis.
15. I-	M	Idus.	
16. II	N	XVII K. Non.	Sanctorum martyrum Martiani et Satyriani, cum duobus fratribus eorum et aliorum CCLXX, pariter coronatorum Wandalica persecutione.
17. III	O	XVI Kal.	Marthæ sororis Lazari. Et Aristionis, qui fuit unus de LXX Christi discipulis.
18. IV	P	XV Kal.	Lucæ evangelistæ Et Asclepiadis, Antiocheni episcopi. Romæ, Triphoniæ, uxoris quondam Decii Cæsaris.
19. V	Q	XIV Kal.	Antiochiæ, Beronici, Pelagiæ et aliorum XLIX. Et Ptolomæi, qui a quodam centurione Urbicio Judici traditur, et Lucii ac Tertii simul decollatorum, qui Alexandriæ sepulti sunt.
20. VI	R	XIII Kal.	•
21. VII	S	XII Kal.	Nicomediæ, Dasii, Zotici, Caii, cum XII militibus. Et sancti Hilarionis monachi.
22. I	T	XI Kal.	Hierosolymis, Marci, qui primus ex gentibus episcopus ibi factus est. Et Salomæ, quæ in Evangelio legitur.
23. II	V	X Kal.	Antiochiæ, Theodoretii presbyteri. In Hispaniis, Servandi et Germani.
24. III	A	IX Kal.	Venusiæ, Felicis episcopi Tubzocensis, et Audactis et Januarii presbyterorum, et Fortunaciani et Septimi lectorum ^b .
25. IV	B	VIII Kal.	Romæ via Salaria, XLVI militum, qui baptizati a Dionysio papa jubente Claudio decollati sunt.
26. V	C	VII Kal.	In Africa, Rogatiani presbyteri, et Felicissimi martyris.
27. VI	D	VI Kal.	Abelâ civitate, Vincentii, Sabinæ et Christetes martyrum.
28. VII	E	V Kal.	Simonis et Thadæi apostolorum. Romæ, Cyrillæ, filiæ Decii Cæsaris.

^a In ms. hic erant sancti seq. diei, et 21 die Marcus et Salome, et 22 vacabat. Sed Ado et omnes ut hic impressum.

^b *Dedicatio S. Pantaleonis*. Hoc additum erat ad marginem post sanctoseo die positos. Quare non expressi in textu. Certum enim hoc ascriptum postea a religioso S. Pantaleonis, Martyrologii hujus exscriptore, qui solemnitatem suæ ecclesiæ hic quo-

que exstare voluit. Nam et Adoni deest, qui antiquior est illa dedicatione, cum ille circa annum Domini 779 vixerit, et Romanum Martyrologium acceperit, ecclesia vero S. Pantaleonis primum fundata sit anno Christi 984 a Brunone, Coloniensi archiepiscopo, uti habet Sacrarium Agrippinæ a F. Erhardo Winheim edito, p. 141.

29. I	F	iv Kal.	Narcissi Hierosolymorum episcopi, viri sanctitate, et patientia, ac fide laudabilis. Sidonæ, Zenobii presbyteri et martyris.
30. II	G	III Kal.	Tingitanæ, Marcelli centurionis et martyris. In Africa, martyrum ccxx.
31. III	H	II Kal.	Nemesii, diaconi, et Lucillæ filiæ ejus, VIII Kal. Septembrium passi, sed pridie Kal. Novembrium a Sixto papa sepulti.

MENSIS NOVEMBER

HABET DIES XXX, LUNA XXX.

1. IV	I	Kal. Nov.	Festivitas Sanctorum, quæ celebris et generalis agitur Romæ. Cæsarii diaconi et martyris, et Juliani presbyteri. Et Severini monachi, de Tiburtina civitate.
2. V	K	iv Non.	Laodiceæ, Theodoti episcopi, qui arte medicus fuit.
3. VI	L	III Non.	Quarti discipuli apostolorum. In Cappadocia, martyrum Germani, Theophili, Cæsarii, Vitalis, sub Deciana persecutione.
4. VII	M	II Non.	Alexandriæ, Hierii presbyteri, vita purissimi, in Scripturis nobiliter eruditi.
5. I	N	Nonæ.	Zachariæ prophetæ, patris Joannis Baptistæ. Terracinæ, Felicis presbyteri, et Eusebii monachi.
6. II	O	VIII Id.	Toniza Africae, sancti Felicis martyris. Civitate Theopoli, XL martyrum.
7. III	P	VII Id.	Alexandriæ, Achilleæ episcopi. Apud Perusinam, Herculani episcopi et martyris.
8. IV	Q	VI Id.	Romæ, martyrum Claudii, Nicostrati, Symphroniani, Castorii, Simplicii, artificum insignissimorum. Et ipso die, iv Coronatorum Severi, Severiani, Carpophori, Victorini, quorum festivitatem statuit Melchiades papa sub nominibus quinque martyrum celebrari, quia nomina eorum non reperiuntur; sed intercurrentibus annis cuidam sancto viro revelata sunt.
9. V	R	v Id.	Euchaitæ, sancti Theodori martyris.
10. VI	S	iv Id.	Chersona Lyciæ, Martini papæ, qui ob Catholicam fidem ibi relegatus vitam finivit.
11. VII	T	III Id.	Turonis, Martini episcopi, miraculorum patratoris. In Scythia, Mennæ martyris, Constantinopolim translati.
12. I	V	II Id.	In Africa, Archadii, Paschasii, Probi, et Eutychiani, Vandalorum persecutione martyrum.
13. II	A	Idus.	Ravennæ, Valentini, Solutoris, Victoris martyrum.
14. III	B	xviii K. Dec.	Alexandriæ, Serapionis, qui sub Decio præcipitatus martyr efficitur.
15. IV	C	xvii Kal.	Felicis episcopi, qui a quintodecimo anno miraculorum gloria insignis fuit, et sub Martiano cum xxx martyrium complevit, in Nolensi ecclesia sepultus.
16. V	D	xvi Kal.	
17. VI	E	xv Kal.	Dedicatio sancti Petri ad Mal. m dar *

* *Dedicatio S. Petri ad Mal m Dar.* Nulla hujus memoria apud Adonem exstat, nec dubium mihi quin et hoc additum sit. Voluit Coloniensis exscriptor duo antiquissima et celeberrima, in Arduennæ saltu ad agrum Eburonum, hic intexere monasteria. Supra xx April. habuimus *Sabuletum*, vulgo *Stavelo*, hic vero *Malmundarium*, vulgo *Malmedy*. De utroque ita Sigebertus in Chronico anno Christi 651: « Rex Sigebertus, de posteritate prolis desperans, duodecim monasteria hinc inde Deo construxit, in quibus Stabulaus et Malmundarium eminebant, cooperante sib-

in his majore domus Grimoaldo; et Trajectensium episcopo Remaelo. Qui Remaclus non multo post, pertæsus sæcularium tumultuum, in ipso Stabulaus monachicæ vitæ assumpsit habitum.»

Quod vero S. Petro dedicatum sit Malmundarium, ejus rei memoria exstat apud Notgerum in Vita S. Remacli, III sept., cap. 20, ubi hoc regis Sigeberti fundatoris diploma: « Sancta ac venerabilia monasteria Stabulaus sive Malmundarium cognominata, ubi vir venerabilis Remaclus episcopus et abbas, Christo auspice, præesse videtur, quæ vir illustris Gri-

			Alexandriæ, Dionysii episcopi, in multis sæpe confessionibus clari, Valeriani et Gallieni temporibus.
18. vii	F	vi Kal.	Antiochiæ, Romani monachi et martyris. Et sancti Erychii Palatini et martyris.
19. i	G	xiii Kal.	Romæ, Maximi presbyteri et martyris. Et Fausti diaconi, et Eusebii collegæ ejus, martyrum visitatorum.
20. ii	H	xii Kal.	Romæ, Pontiani papæ et martyris. Messanæ, Ampeli et Caii.
21. iv	I	xi Kal.	Rufi, quem Apostolus ad Romanos scribens salutatur.
22. iii	K	x Kal.	Romæ, Cæciliæ virginis et martyris.
23. v	L	ix Kal.	Sancti Clementis episcopi. Et Felicitatis, matris vii filiorum.
24. vi	M	viii Kal.	Romæ, Chrysogoni martyris, et Zoili.
25. vii	N	vii Kal.	Sancti Petri Alexandri episcopi cum aliis dclx.
26. i	O	vi Kal.	Romæ Lini papæ. Et B. Alexandri episcopi et martyris, passi xi Kal. Octobr. a papa Damaso vi Kal Decemb. translati, quando festivitatem ei dicavit.
27. ii	P	v Kal.	Bononiæ, Vitalis et Agricolæ martyrum.
28. iii	Q	iv Kal.	Sosthenis discipuli apostolorum. Et sancti Rufi martyris cum omni domosua per Chrysogonum lucrati. In Africa, Papinii et Mansueti episcoporum.
29. iv	R	iii Kal.	Romæ, Saturnini martyris, et Sennis, et Sisinnii diaconorum.
30. v	S	ii Kal.	Andrææ apostoli.

moaldus, major domus, in honore sancti Petri ac sancti Pauli vel sancti Martini, seu cæterorum sanctorum, suo opere in vasta eremi Ardennensis silva construxit, quemadmodum nos loca ipsa ad ipsa monasteria, ædificanda pro nostra præceptione ex foreste nostra concessimus, » etc.

Nescio an de hac prima monasterii templique dedicatione intelligendus sit locus hic Martyrologii. Nec enim certum diem vel Sigebertus vel Notgerus exprimit. Quare certius, ad secundam monasterii templique Malmundariensis dedicationem respicere Martyrologium. Ita enim Gesta mss. abbatum Malmundariensium: « Quintus decimus abbas Absalon, anno 801. Hic anno 817, indictione x, renovari fecit mo-

nasterium Malmundariense, tempore Ludovici regis piissimi, cujus adjutorio et sumptu renovatum fuit. Quod xv Kalendas Decembris dedicatur ab Williberto, archiepiscopo Coloniensi. » Quod Gestorum indicium R. P. Egidio Bouchier, strenuo chronologiæ indagatori, debeo.

De nominis etymo Harigerus, abbas Lobiensis, cap. 88 de Gestis Leodien. episc., ubi de S. Remaclo: « Et quia eundem locum a superstitionum emundavit pollutione, Malmundarium, quasi a malo mundatum, placuit vocitare. » Ita videlicet tunc placuit ex syllabarum aucupio etymon quoque captare.

MENSIS DECEMBER

HABET DIES XXXI; LUNA XXIX.

1. vi	T	Kal. Dec.	Romæ, Chrysanti et Dariæ martyrum, et Diodori et Mariniani, cum iuffinita multitudine martyrum,
2. vii	V	iv Non.	Romæ, Vivianæ [al., Bibianæ] martyris. Fausti martyris et Dafrosæ filie.
3. i	A	iii Non.	Romæ, Claudii tribuni, et Hilarie uxoris ejus, et Jasonis et Mauri, lxx militum sub Numeriano.
4. ii	B	ii Non.	Romæ, Simphronii et Olympii, Exsuperie et Theodoli die vii Kalendarum Augusti passorum; a beato Xysto via Latina ii Nonas Decembris translatorum, quando eorum festus dies celebrior agitur.
5. iii	C	Nonæ.	Crispinæ martyris. Et Dalmatii martyris.
6. iv	D	viii Id.	Nicolai episcopi Myrorum Lycie. In Africa, Dionysie, Dative, Leontis, et Emiliani medici, et aliorum.
7. v	E	vii Id.	Alexandriæ, Agathonis martyris et militis sub Decio.
8. vi.	F	vi Id.	Romæ, Eutychiani papæ et martyris, qui cccxlii martyres sua manu sepepeliit. Alexandriæ, Macarii martyris, genere Lybici.

9. VII	G	v Id.	Leocadiæ virginis.
10. I	H	iv Id.	Eulaliæ virginis et martyris. Spoleti, Carpophori presbyteri, et Abundii diaconi.
11. II	I	iii Id.	Danielis prophetæ. Romæ, Damasi papæ. Et martyrum Pontiani, Prætextati, et Thrasonis qui martyribus de facultatibus suis ministravit.
12. III	K	ii Id.	Alexandriæ, Epimachii et Alexandri. Et sanctarum quatuor mulierum, Ammonariæ, Mercuriæ, Dionysiæ, et Amonariæ.
13. IV	L	Idus.	Syracusi, Luciæ virginis et martyris.
14. V	M	xix Kal.	Jan. Antiochiæ, Drusi, Zosimi, et Theodori. Alexandriæ, Heronis, Arsenii, et Isidori, et Dioscori. In Cypro, Spiridionis episcopi.
15. VI	N	xviii Kal.	In Africa, Valeriani episcopi et confessoris, Vandalica persecutione.
16. VII	O	xvii Kal.	Martyrium sanctorum Ananiæ, Azariæ, Misaelis. In Tuscia, Barbaræ virginis et martyris.
17. I	P	xvi Kal.	Translatio Ignatii episcopi et martyris Antiochiæ. Et Lazari, quem Christus resuscitavit, et Marthæ sororis ejus in Bethania.
18. II	Q	xv Kal.	Rufi et Zosimi de primis discipulis Christi, per quos Ecclesia de Judæis et Græcis primitiva fundata est.
19. III	R	xiv Kal.	Apud Ægyptum, Nemesii martyris, qui per calumniam quasi latro judicatus est.
20. IV	S	xiii Kal.	Alexandriæ, Ammonis, Zenonis, Ptolomæi, Ingenui, Theophili.
21. V	T	xii Kal.	Thomæ apostoli. In Tuscia, Joannis et Festi.
22. VI	V	xi Kal.	Romæ, xxx martyrum sub Diocletiano, via Lavicana inter duas lauros sepultorum. Alexandriæ, Ischirionis martyris. Et aliorum quamplurimorum, inter quos senex Chæremon.
23. VII	A	x Kal.	Romæ, Victoriæ martyris. Nicomediæ, martyrum xx. Romæ, Cervuli ægritudine dissoluti, in ecclesia beati Clementis sepulti, ubi Dominus per illum mira operari dignatur.
24. I	B	ix Kal.	Vigilia Natalis Domini. Apud Spoletum, Gregorii presbyteri et martyris.
25. II	C	viii Kal.	NATIVITAS DOMINI secundum carnem. Romæ, Anastasiæ. Et Eugeniæ.
26. III	D	vii Kal.	Stephani protomartyris.
27. IV	E	vi Kal.	Joannis apostoli et evangelistæ, apud Ephesum.
28. V	F	v Kal.	Bethleem, sanctorum Innocentium.
29. VI	G	iv Kal.	David regis. Et Trophimi episcopi, discipuli apostolorum.
30. VII	H	iii Kal.	Apud Spoletum, Sabini episcopi, Exsuperantii, et Marcelli, et Venustiani cum uxore et filiis : qui passi vii Idus Decembris, festivitatem sepulturæ habent iii Kalend. Januarii.
31. I	I	ii Kal.	Romæ, Sylvestri papæ et confessoris. Et sanctæ Columbæ virginis.